

Toneelgroep Maastricht speelt Pfeijffers *La Superba*

Genua, stad van de onderbuik

Met Wim Opbrouck in de gedaante van 'schrijver' en Angela Schijf als mooiste meisje van Genua zet Toneelgroep Maastricht de tanden in *La Superba*, in 2014 onderscheiden met de Libris Literatuurprijs.

Tekst Eric Korsten
Fotografie Stephan Vanfleteren
en Bjorn Frins

In toneelkringen is het steevast een Markant Moment: de Eerste Lezing. Zo'n zes weken voor de premièredatum komen alle betrokkenen onder leiding van de regisseur, in dit geval Servé Hermans, bijeen om voor het eerst de voorliggende toneeltekst in gezamenlijkheid en hardop voor te lezen. Spannend moment, doordat voor de meeste betrokkenen de op stapel staande productie ook voor het eerst uitgebreid wordt toegelicht. Maar ook omdat onverhoeds discussies kunnen opduiken over de aanpak en de regie- en rolopvatting, want natuurlijk heeft de regisseur met zijn artistieke team al in een eerder stadium gebakkeleid over de te volgen koers. Zo'n Eerste Lezing is er uiteraard ook bij Toneelgroep Maastricht (TgM), al doet het Limburgse ensemble daar een schepje bovenop door naast kantoorpersoneel (marketeers bijvoorbeeld) op uitnodiging ook Vrienden en pers toe te laten. En door Limburgse vlaai te serveren.

Maastricht. Dinsdag, 9 januari: de aftrap. Tijdstip: 13.00 uur. Plaats delict: de Bovenzaal van Theater aan het Vrijthof.

Terwijl de zaalstoelen in bezit worden genomen door productiemedewerkers

zoals dramaturg, tekstschrijver- of bewerkster, muzikaal medewerker, decor- en kostuumontwerper en technici, nemen spelers plus regisseur plaats achter een lange tafel. Servé Hermans, regisseur en artistiek leider van TgM, opent het woord. Hij beschrijft het decorbeeld ('Een abstracte versie van de Bar met de Spiegels') en introduceert muzikaal leider Ron Reuman ('We gaan bekende Italiaanse meezingers mengen met onvervalste Italo-disco), en kostuumontwerper Marta Stoffels ('We gaan van Angela een mooi meisje maken'). Dan legt Jibbe Willems, een van de drie huisschrijvers van TgM, op eigen verzoek een beginselverklaring af omtrent zijn bewerking ('Eigenlijk niet te doen'). Dan is het uur U. Acteur Wim Opbrouck, naast BV'er ook BN'er sinds de Vlaming in het tv-programma *Zomergasten* zijn opwachting maakte, opent het bal met zijn majestueuze, diepbronzen stemgeluid: 'Het mooiste meisje van Genua werkt in de Bar met de Spiegels.'

Boeket van pisazijn

La Superba van dichter-schrijver, zelfbenoemd 'enfant terrible' van de vaderlandse letteren Ilja Leonard Pfeijffer, tevens hofleverancier van TgM, speelt zich af in havenstad Genua, Italië. De

Wim Opbrouck heeft een monoloog van bijna anderhalf uur

roman behelst in drie delen en twee intermezzi een zeer gelaagde vertelling over een aan lager wal geraakte schrijver die z'n vaderland uit geldnood is ontvlucht. Voor hem is, vooral om de schone schijn van succesvol schrijver in den vreemde hoog te houden, mislukken geen optie. Maar net zo goed is *La Superba* een roman over het verlangen naar inspiratie en naar de melodramatische magneet Italië, voor zovelen substitueert voor een andere, betere wereld. Nog anders is *La Superba* (letterlijk 'de hoogmoedige') ook een zoektocht naar oneindige liefde en/of over de (on)mogelijkheid om in het Europa van anno nu een eigen identiteit aan te nemen.

En dat amalgaam wordt even literair als luguber in evenwicht en in het gareel gehouden doordat de schrijver op een van z'n vele nachtelijke escapades, vlakbij zijn nieuw verworven woning in een van de steegjes van de labyrintische binnenstad, over een geamputeerd vrouwelijk linkerbeen struikelt. Het met het boeket van pisazijn doortrokken Genua, zo laat Pfeijffer de lezer in geuren en kleuren niet na te weten, verschaft hem ondertussen een perfecte uitvalsbasis voor het beschrijven van exuberante escapades. Maar ook van heersende misstanden die voortvloeien uit de Italiaanse volksaard. Door zijn bril bezien is smeltkroes Genua vooral bevolkt met fossiel aandoende autochtonen, beroeps-aristo- en bureaucraten, net als met drop-outs, travestieten – waarvan de laatstgenoemden uit pure overlevingsdrang tegen betaling sociaal-erotische diensten verlenen – evenals Noord-Afrikaanse bootvluchtelingen die er, dankzij Berlusconi, een heenkomen

Regisseur Servé Hermans: 'Ilja's vertelling vind ik vooral menselijk en tegelijkertijd is het een venster op de wereld.'

Met *Brieven uit Genua* bracht TgM eerder dit seizoen een theaterbewerking van de autobiografie van Ilja Leonard Pfeijffer. *Brieven uit Genua* wordt wel gezien als de tegenhanger van *La Superba*.

hebben gevonden. Dat alles in een stad die zich ophoudt aan de rauwe zelfkant van het leven.

Het bestaat écht

In de toneelversie van *La Superba* van TgM speelt Wim Opbrouck 'de schrijver'. Pittige klui. Vindt hij zelf ook, want een monoloog van bijna driekwart in een voorstelling die bijna twee uur gaat duren is geen sinecure. Hoe hij dat straks gaat klaarspelen zonder het script als hulpmiddel bij de hand? Opbrouck, ontspannen: 'Nog geen idee. Maar het gaat vast lukken.' Opbrouck bracht medio december met tegenspeelster Angela Schijf en het artistieke team van TgM een bezoek aan Genua, vertelt hij, 'met Ilja zelf als ideale stadsgids'. Opbrouck: 'Geen woord van hem lijkt gelogen. Genua ruikt oprecht naar liters kattenpis. En het bestaat allemaal dus echt: van de Bar met de Spiegels en het Piazza delle Erbe tot het 'centro storico', vertelt hij. 'Het is belangrijk dat we er, letterlijk, aan de sfeer hebben geroken, dat betaalt zich straks uit.' Angela Schijf (o.a. *Flikken Maastricht*) is het met Opbrouck, nog met de odeur van Genua ('een inspirerende stad') in beide neusvleugels, eens: 'La Superba gaat voor mij allereerst over de mensen die de stad

bevolken. Maar ook over de stad als een personage, over Ilja's stad, zijn habitat'. Voor haar is *La Superba* ook een roman over 'het dierlijk verlangen naar liefde en oprechtheid en een zoektocht naar verbondenheid aan de hand van personages die zich zo goed en kwaad het gaat, door het leven slaan.' 'Wat mij betreft,' antwoordt Opbrouck haar, 'is *La Superba* een verhaal over vluchtgedrag, een vlucht in de verbeelding. En over de vraag wat dat dan wel is, een betere wereld.'

Pauze

Tijdens de pauze vertelt regisseur Servé Hermans dat hij voor deze productie ogenblikkelijk deze cast voor ogen had. 'Ik weet dat we met deze mensen een groep in huis hebben om deze onderneming tot een goed einde te brengen.' Hij roemt vervolgens de stilistische gaven van Pfeijffer. Dan stapt hij over op de inhoud: 'Ilja's vertelling vind ik vooral erg menselijk, en tegelijkertijd is het een venster op de wereld. Zo komt er een verhaal in voor over bootvluchtelingen. We willen daar geen politiek statement van maken, maar anderzijds kunnen we de ogen niet sluiten. We willen ons publiek in die zin wel graag een spiegel voorhouden.'

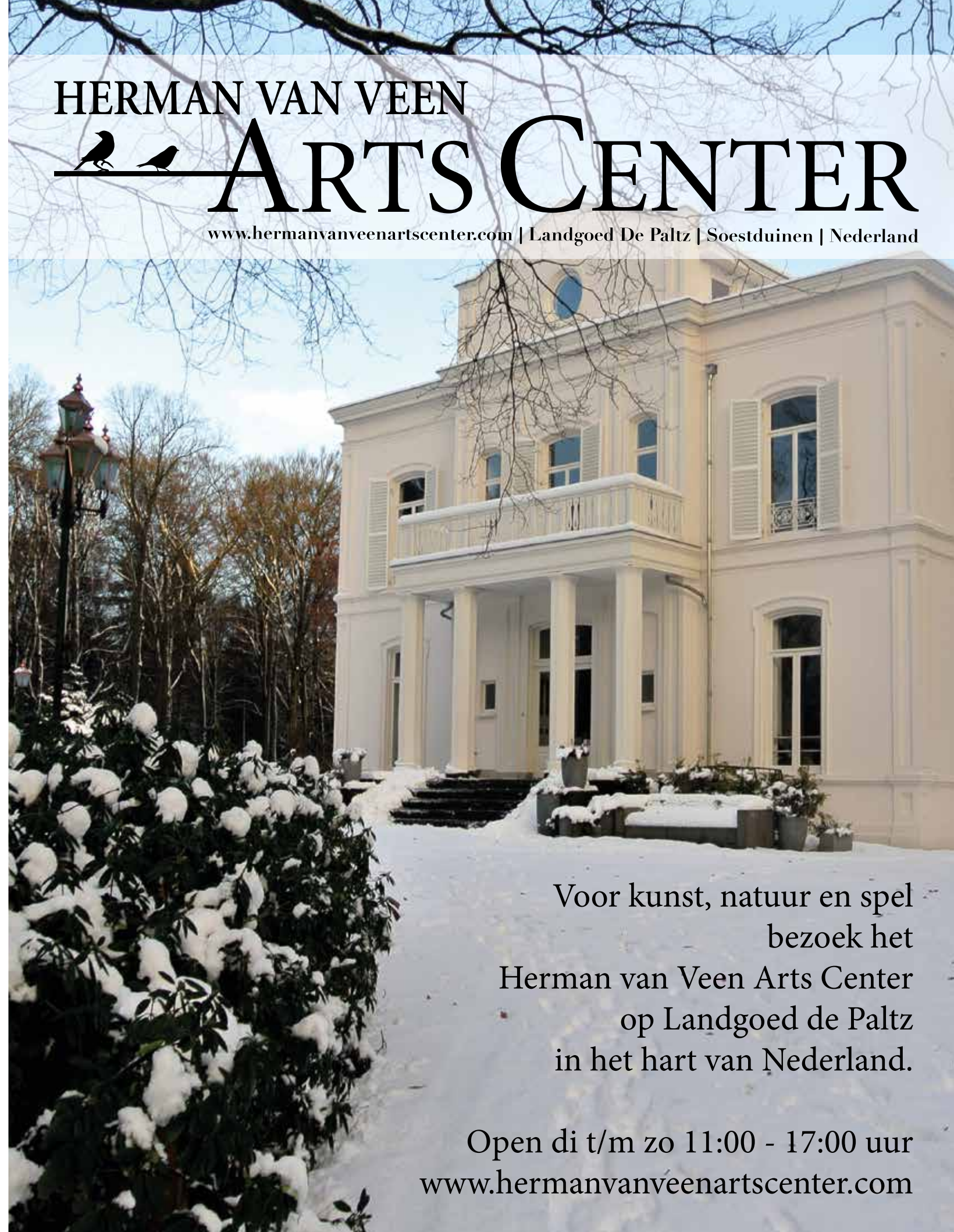
Puzzel

Als de Eerste Lezing achter de rug is, vertelt Opbrouck dat die hand over hand een semiopenbaar karakter verkrijgen. 'Ik heb er mijn vragen voor opgespaard,' lacht hij. 'Maar zoiets kan ook weleens génaant uitpakken,' zo tapt hij uit eigen vaatje als voormalig artistiek leider van NTGent. 'Het voelt een beetje als de eerste schooldag, zeker als er anderen dan direct betrokkenen toekijken.' Angela Schijf heeft het zó niet eerder meege maakt. 'Ik was best zenuwachtig, voelde me bij voorbaat een beetje bekeken.' Nog zes weken tot de première. Er blijken nog wat puzzelstukjes te leggen. Zoals over de dubbelrollen die Schijf speelt. 'Volgens Servé speel ik in dit stuk alle niet-machtige vrouwen. Ik heb daar een andere mening over. Dat moet ik toch eens even met hem bespreken.' •

Toneelgroep Maastricht:
La Superba. Première:
zondag 4 maart 2018. Tournee
door Nederland en België
tot en met begin juni,
toneelgroepmaastricht.nl

HERMAN VAN VEEN ARTS CENTER

www.hermanvanveenartscenter.com | Landgoed De Paltz | Soestduinen | Nederland

Voor kunst, natuur en spel
bezoek het
Herman van Veen Arts Center
op Landgoed de Paltz
in het hart van Nederland.

Open di t/m zo 11:00 - 17:00 uur
www.hermanvanveenartscenter.com